

στερεὰν καὶ ὠφέλιμον παιδείαν ἔχουσιν αἱ κιθαρίστριαι καὶ χορευτρίαι αὐταί; Δύνανται νὰ ἀναπληρώσωσι τὸ κενὸν τῆς καρδίας ἡμῶν αἱ τυμπανίστριαι αὐταί;

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΔ'.

Ὁ αὐτός.

4 Ἰανουαρίου 1834.

Ποία νύξ, φίλε, ἢ χθεσινή! δὲν θέλει ἐξέλθει ποτὲ τῆς μνήμης μου. Ἐφώτιζεν ἡ πότνια Σελήνη τὰς μεταξὺ τῶν δένδρων ἀποστάσεις καὶ διέσπειρε δραγματὰς ἀκτίων εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ δάσους· ἡ δὲ θάλασσα κοιμωμένη, ἀντανέκλα τοὺς ἀστερισμοὺς τῆς νυκτός· τὰ πάντα ἦσαν σιγὴ καὶ ἡρεμία, ἐκτὸς τῆς βροντερᾶς περιδινήσεως τῶν χειμάρρων, καὶ τῶν διακεκομμένων στεναγμῶν τοῦ ἔρημικοῦ νυκτικόρακος.

Εἰσῆλθον μετὰ τῆς Κοραλίας εἰς τὸ πλησιόχωρον κοιμητήριον, πατῶν ἔδαφος κατεστρωμένον ἀπὸ τὴν ἔρπουσαν μαλάχην καὶ τὸν ἀνθόχλωμον ἀσφόδελον· ὁ μελαγχολικὸς κυπάρισσος ἐσάλειυεν ἐκπεπλεγμένην κεφαλὴν, ὡς νὰ ἐθρήνει δυστυχίαν του τινά, καὶ ἡ οὐρανομήκης ἐλάτῃ τὴν πυραμιδοειδῆ τῆς μορφῆν μέ-

χρι νεφῶν ἀνυψοῦσα, ἀνεβίβαζε τὴν φαντασίαν μου εἰς θρησκευτικὰς ἰδέας Θεοῦ καὶ ἀθανασίας.

«Ἐδῶ», εἶπον πρὸς τὴν Κοραλίαν, ἐκτείνων τὴν χεῖρα μου πρὸς τὸ κοιμητήριον, «ἐδῶ παύουσιν ὅλα τὰ πάθη, ὁ φθόνος, τὸ μῖσος, ὁ τυφος· ἐδῶ παύουσι πόθοι, φόβοι, ἐλπίδες· ἐδῶ αἱ ἀνθρώπινοι ματαιότητες ἐξελέγχονται, καὶ τὰ ὅσα τοῦ πλουσίου μὲ τὰ τοῦ πένητος συμμιγνύμενα, ἀληθινὴν ἀποδεικνύουσι τῶν ἀνθρώπων τὴν ἰσότητα, καὶ ἴσην τὴν ἀθλιότητα». «Ἰδέ», ἀπεκρίνατο ἐκείνη, πρὸς τὸν οὐρανὸν βλέπουσα, «ιδὲ τὸ κλαυθμηρὸν φῶς τῶν ἐσπερίων λύχνων διαχῦνον ἐκ τοῦ θόλου σάλον καὶ κίνησιν ἐπὶ τούτων τῶν αἰωνίως ἀκινήτων καὶ ἀσαλεύτων ὄντων. Πόσαι παράδοξοι καὶ ποικίλαι ἰδέαι τὴν στιγμὴν ταύτην μὲ κυριεύουσιν! Ὑπόθεσ ἤδη τοὺς νεκροὺς τούτου τοῦ κοιμητηρίου τὴν στιγμὴν ταύτην ἀναζωομένους, καὶ εἰς τὴν ὑπαρξιν ἐπιστρέφοντας μὲ τὰς ἀπεριορίστους ἐπιθυμίας των· τὸ κοιμητήριον τοῦτο ἤθελε τάχα τοὺς χωρίσει; Πόσον ὅμως εἰς αὐτοὺς εἶναι τώρα εὐρύ! Θεέ, πόσον ὀλίγον τόπον κατέχει γενεῶν πολλῶν ἢ κόνις! ὦ φίλε! αἱ γενεαί, σκιαὶ διαδεχόμεναι ἄλλας σκιάς· ὦ φίλε! ποίμνια ἡμεῖς, καὶ κρεατοπώλης ὁ Χρόνος, διὰ τῆς σιδηρᾶς του ράβδου μᾶς χειραγωγεῖ πρὸς τὸ σφαγεῖον· καὶ ὅμως εἰς τὴν ὁδὸν λησμονοῦμεν τὸν σφαγέα, καὶ εἰς μωρίας, καὶ εἰς ἀμοιβαῖα μίσση καταναλίσκομεν· τὰς ὀλίγας στιγμάς.

Καὶ πρὸς τοὺς αἰθέρας ἐπιβλέψασα, «Ποῦ ἐπαναπαύονται», εἶπε, «ποῦ αἱ ἀπὸ τὴν γῆν φεύγουσαι ψυχαί; Κανεὶς τῶν τόσων ἀστέρων δὲν τὰς ὑποδέχεται, φίλε;... Οἱ χωρισθέντες ἀπὸ τὸν θάνατον εἰς τὴν γῆν φίλοι θέλομεν ἄρα γε εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀπαντηθῆ; Θέλομεν ἐκεῖ γνωρισθῆ, τί λέγεις; οἱ ἀγαπητοὶ φίλοι, τοὺς ὁποίους ἐστερήθημεν, γνωρίζουσιν ἐκεῖθεν τι περὶ ἡμῶν; Γνωρίζουσι πόσῃ ἡδονῇ αἰσθανόμεθα, ὅταν εἰς τὴν μνήμην τοὺς ἀνακαλῶμεν; Ἄλλοίμονον! διατί τῆς νεότητός μου ἢ σύντροφος ἀπέθανε; Τρία ἔτη εἰς τὴν Τρανσυλβανίαν ἐζήσαμεν ἀχώριστοι! ὦ εὐσπλαγγχε Θεέ! ἡ φιλία ἡμῶν δὲν ἦτον αἰώνιος συναλλαγὴ αἰσθημάτων τρυφερῶν καὶ γενναίων;»

Ἐδάκρυον ἐγὼ καὶ ἐσιώπων, καὶ αὐτὴ ἐξηκολούθησεν οὕτως: «Ἀπὸ τὸ Βυζάντιον διαβαίνουσα, εἶδα, φίλε, τὸν πατρικόν σου οἶκον, ὅπου συνανετράφημεν ἢ πρὸς τὴν θύραν τοῦ κήπου μεγάλη φίλυρα κατεκόπη ἀπὸ τοὺς νέους οἰκοδεσπότας· εὔρον τὰ παράθυρά του ἄλλα κεκλεισμένα, καὶ ἄλλα τεθραυσμένα· εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα, ὅπου ἐγεννήθη· ἀνέγων εἰς τοὺς τοίχους ἐπιγραφὰς ἐγκεχαραγμένας πρὸ δέκα τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τὴν χεῖρα σου· εἰς τὰ ἡχηρὰ τὸ πάλαι κατώφλια ὁ ἦχος μόνος τῶν βημάτων μου ἤκούετο, καὶ εἰς τὰ χρυσᾶ δώματα ἢ ἀράχνη τὸν ἰστόν της ὑφαίνε».

«Καλύπτουσα μὲ σκέπην τὰ δακρύνοντα ὄμματά μου, ἐξῆλθον, καὶ διευθύνθην πρὸς τὰς πατρικὰς ἀ-

μπέλους· ξένοι τὰς ἀνέσκαπτον, καὶ κανεὶς δὲν μ' ἀνεγνώρισεν».

Ἐμείναμεν ἀμφοτέροι σιωπηλοί, καὶ ὕστερον, βλέπων πρὸς τὸ κατάντικρυ μοναστήριον, εἶπον ἐγώ: «Θέλω ἐκλέξει κατοικίαν μου ἐρημητήριον, κείμενον εἰς ἔρημον ἀκτὴν· θέλω ἀκούει τὸν γογγυσμὸν τῶν κυμάτων, καὶ εἰς τὴν μνήμην μου ἀνακαλεῖ τὰς παιδικὰς ἡμῶν εὐφροσύνας. ὦ σύντροφε τῆς νεότητός μου! δὲν θέλω σὲ ἰδεῖ πλέον; Βρέφος σ' ἐκούνιζα παιδίον ἐγώ· παιδία ἔπειτα καὶ οἱ δύο εἰς τὴν αὐτὴν κλίνην ἐκοιμήθημεν... ὦ ἂν μᾶς συνένωνεν ὁ αὐτὸς τάφος μίαν ἡμέραν!»

«Ἐνθυμεῖσαι τὰς ἑαρινὰς ἐκεῖνας πρωΐας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε δωδεκαετῆς ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός σου καὶ τοῦ ὕπνου ἀποσπωμένη ἤρχεσο, ἔχουσα λυμένους τοὺς πλοκάμους καὶ ἀσάνδαλος, διὰ ν' ἀκούσης μετ' ἐμοῦ τῆς ἀηδόνος τὰς φωνάς;»

«Ἐνθυμεῖσαι τὴν μαγικὴν ἐκείνην νύκτα, ὅτε, εἰς κεχωρισμένον οἶκον κατάντικρυ καθήμενοι, παρεμνεύομεθα νυκτερεύοντες καὶ ἠνάπτομεν, ἐσβύνομεν τοὺς λύχνους ἡμῶν διὰ νὰ ἰδῶμεν ποῖος πρὸς τοῦ ἄλλου τὸν ἔρωτα ἔμεινεν ἀνταποκριτῆς ἄγρυπνος; Ἐνθυμεῖσαι πόσα γλυκύτατα δάκρυα ἐχύσαμεν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ὅτε, παρ' ἐλπίδα εἰς τοιαῦτα ἐρωτικά μηνύματα ἐξημερωθέντες, ἤκούσαμεν ἐκ τοῦ ὕ-

φους τῶν ἡμισελήνων ναῶν τοὺς ἐωθινοὺς ἀλεκτρού-
νας τοῦ ἰσλαμισμού, ἀναγγέλλοντας τὴν αὐγήν; Ὡ-
τῆς ψυχῆς μου ψυχὴ!... Ἐγνωρίσθημεν, συνεζήσαμεν,
ἠγαπήθημεν, διὰ τὰ ζῶμεν σήμερον μακρὰν ὁ εἷς τοῦ
ἄλλου;...»

Σιωπηλοὶ περιερχόμενοι, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Πνύ-
κα· ἐκεῖθεν διαβαίνοντες ὁδόν, ἐκ δεξιῶν ἔχουσαν τὸν
Ἄρειον Πάγον, καὶ ἀριστερόθεν τὸν ναὸν τοῦ Θη-
σέως, ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης ἀπηντήσαμεν κατ'
ἀρχὰς τὸν ναὸν τοῦ Αἰόλου, τὸν σώζοντα ἔτι ἀναγλύ-
φους τοὺς ὀκτῶ ἀνέμους, ἔπειτα τὴν Ποικίλην Στοᾶν
καὶ τὸ Πρυτανεῖον, καὶ ὕστερον τὸν στρογγύλον Λύ-
χρον τοῦ Διογένους· ἐρρίψαμεν πρὸς δεξιὰν βλέμματα
πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ εἶδαμεν τὸν ναὸν τοῦ Ἐρε-
χθέως, τὸν ὁποῖον ἐκολόβωσεν ὁ Ἄγγλος Ἐλγῖνος,
ὅτε ἦσαν ξένοι τινὲς ἔτοιμοι νὰ θραύσωσι καὶ τοὺς
δακτύλους τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀρπάξωσι τὰ δακτύ-
λιά της· ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ὁδοπορίαν καὶ εἰς τὴν
πύλην τοῦ Ἀδριανοῦ ἐφθάσαμεν· τὸ φέγγος τῆς σε-
λήνης ἦτον τόσον διαυγές, ὥστε τὴν ἀναγνώσω σχεδὸν
ἐπὶ ταύτης ἐδυνήθη.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΕ'.

Ὁ αὐτός.

5 Ἰανουαρίου 1834.

Ἐκ τῆς Πνυκός, ὦ Κοραλία, θέλομεν ἰδεῖ τὸν ἥλιον
ἀνατέλλοντα μεταξὺ Πεντελικῆς καὶ Ὑμητοῦ. Ἰδέ
τον, ἀγαπητὴ! προαναγγέλλεται μακρόθεν διὰ τοξεί-
σεως βελῶν πυρίνων... Ἡ πυρὰ ἠῤῥησεν... Ἡ ἀνατο-
λὴ φλέγεται... Ἰδοὺ ἔρχεται... Ἰδοὺ θέλει φανῆ... Ἰ-
δοὺ ἐφάνη...

Θεέ, πόσον δροσεροὶ καὶ γλυκεῖς οἱ ἀέρες! Τί κα-
θαρόν τὸ φῶς! Ποία μελωδία τῶν πτηνῶν!... Ποία
εὐωδία τῶν φυτῶν!... Ὁφθαλμὸς εἶσαι τοῦ Θεοῦ, ὦ
Ἥλιε, καὶ φέρεις βλέμμα καταμετροῦν τὸ ἄπειρον!
Χαῖρε! Οἱ ἀστέρες σὲ κηρύττουσι βασιλέα των! Χαῖ-
ρε! Ἀπὸ τὰ βλέμματά σου λαμβάνει τὸ φῶς τῆς ἡ-
γῆς, καὶ ἀπὸ τὸ πῦρ σου τὴν γονιμότητά της. Ἐνδε-
δυμένος τὴν πορφύραν, ἐπὶ χρυσοῦ θρόνου κάθησαι,
καὶ περίξ θεράποντας καὶ θεραπαινίδας ἔχεις τοὺς
αἰῶνας, τοὺς ἐνιαυτούς, τὰς ἡμέρας καὶ τὰς ὥρας, ὦ
Ἥλιε! αὐλικούς σου ἔχεις, ὦ βασιλεῦ τῆς φύσεως, καὶ
τὸ ἔαρ τὸ ροδοστεφές, καὶ τὸ θέρος, τὸ ἐζωσμένον
τὸν χρυσοῦν ἄσταχυν, καὶ τὸ φθινόπωρον τὸ πορφυ-

ρόπου ἀπὸ σταφυλᾶς πεπατημένας, καὶ τὸν χειμῶνα τὸν πολιογένειον καὶ κρυσταλλοπλόκαμον.

Ὡ "Ἦλιε τῆς Ἑλλάδος, ὅστις γονίμους ἀκτῖνας εὐφυΐας ἐπιδαφιλεύεσαι μάλιστα εἰς τοὺς Ἕλληνας! Δέξαι τὴν εὐγνωμοσύνην μου, καὶ φέγγε πάντοτε εἰς τὴν γῆν ταύτην τῆς προτιμήσεώς μου ἡμέρας δυνάμεως, ἡμέρας δόξης καὶ ἡμέρας ἐλευθερίας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ις'.

Ὁ αὐτός.

6 Ἰανουαρίου 1834.

Ὁ εὐγλωττος καὶ μελαγχολικὸς Ρουσσὸς ἄς μὴν ἐκθειάζῃ τὴν μεγαλοπρεπῆ φύσιν τῆς Ἑλβετίας του· ἡ Ἑλλάς μου εἶναι τὰ Ἠλύσια τῆς γῆς, καὶ ὁ ἀγρός μου τὰ Ἠλύσια τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν ὠραίαν του χλόην, ὅπου αἱ Χάριτες καὶ Πιερίδες σκιρτῶσι καὶ ψάλλουσι, κατοικεῖ τῆς καρδίας μου ἡ γλυκεῖα Θεά, ἡ ποθεινὴ μου Ἐλευθερία.

Εἶδα τὴν θεὰν ταύτην πρὸ ἐτῶν ὀλίγων τὸν ἀρματολικὸν ἐνδεδυμένην χιτῶνα, καὶ καταβαίνουσαν ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας μὲ χειρὰς αἱματοσταζούσας· ἔσυρεν ὡς τρόπαια ὅπισθεν ἄσιανὰς κιθάρες, ἀναξυρίδας καὶ

ἀκινάκεις, καὶ καμήλους ὑπὸ χρυσοῦ βάρους κεκυρτωμένας, καὶ λαὸς ἑλληνικὸς ἀγαλλόμενος, μύρτα καὶ μύρα τὴν ἔρραινε.

Σήμερον εἰρηνική, ἐπισκέπτεται πάλιν τὴν καλύβην μου, ἀντὶ ταινίας πορφυρᾶς ρόδα τοῦ Μαραθῶνος εἰς τὸν χιτῶνα φέρουσα, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ροδοδάφνας τοῦ Εὐρώτου ἀντὶ ἀργυροτρικώχου πύλου.

Ἐρχεται εἰς τὴν στολισμένην ἀπὸ βίβλους καλύβην μου, συνοπαδὸν ἔχουσα τὸν χρυσοχαίτην Ἐρωτα, καὶ εἰς τὴν ἐστίαν μου ἀμφοτέροι κᾶθηνται, Θεοὶ μου ἐφέστιοι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΖ'.

Ὁ αὐτός.

8 Ἰανουαρίου 1834.

Λυπήσου τὸν νοῦν μου, φίλε! Δὲν δύναμαι τὴν νύκτα νὰ κλείσω τὰ βλέφαρά μου καὶ παράφρων περιπλανῶμαι περὶ τὸν οἶκον τῆς· τὸ βλέμμα μου εἰς τὰ σκότη ζητεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐκάθητο, καὶ τὰ χεῖλη μου φιλοῦσι τὴν γῆν, τὴν ὁποῖαν οἱ πόδες τῆς ἤγγισαν.

Παρελθόν, μέλλον, δὲν ὑπάρχετε! Ὄντα, εἶσθε σκιαί! Δὲν βλέπω, δὲν ἀκούω, δὲν αἰσθάνομαι...

Ὁ ἦχος τῆς φωνῆς της! ἐν κίνημα τοῦ σώματός της! ἡ ψυχὴ μου ὅλη τρέμει ἀπὸ πόθους καὶ ἡδονάς, καὶ χεῖμαρρος εὐδαιμονίας πλημμυρεῖ τὴν ὑπαρξίν μου... ποσάκις ἐπεθύμησα νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας της καὶ ἡ ἄβυσσος ἔπειτα ν' ἀνοίξῃ! ἄβυσσος ἡδονῆς καὶ ζωῆς.

Ὡ τοὺς μεγάλους ποιητὰς τῆς ἀρχαιότητος! πόσον ἀκριβῶς ἐγνώριζον τὰ ποτικάρδια ἔλκη οἱ φίλυμοι καὶ λιγυροὶ οὗτοι τέττιγες! Ἐμπνους καὶ μ' ἐνθουσιῶντα χεῖλη προφέρω τὰ ἔπη τῆς Σαπφούς, καὶ τὰ εὐρίσκω ἐξεικονίζοντα θαυμασιῶς τὰ πάθη μου.

*Φαίνεται μοι κείνος ἴσος Θεοῖσιν
Ἐμμεν ὠνήρ, ὅστις ἐναντίος τοι
Ἰσδάνει, καὶ πλασίον ἀδύ φωνᾶ-
σαι σ' ὑπακούει,*

*Καὶ γελᾷς ἡμερόεν τό μοι ἴμην
Καρδίαν ἐν στήθεσιν ἐπτόασεν.*

*Ὡς γὰρ εἶδω σε, βροχέως με φωνᾶς
Οὐδὲν ἔτ' ἴκει·*

*Ἀλλὰ καμμέν γλῶσσα ἔαγε, λέπτον δ'
Αὐτίκα χρῶ πῦρ ὑποδεδρόμακεν,
Ὀπτάτεσσιν δ' οὐδὲν ὄρημι, βομβεῦ-
σιν δ' ἀκοαί μοι.*

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΗ'.

Εὐφροσύνη πρὸς τὴν Κοραλίαν.

Ἐκ Πειραιῶς, τῇ 9 Ἰανουαρίου 1834.

Ὡ Κοραλία, ὦ ἀγαπητὴ Κοραλία! οἱ ἄνδρες μᾶς θεωροῦσιν ὄντα πλασθέντα πρὸς τέρψιν τῆς καρδίας των, μᾶς θεωροῦσι παίγνια τῆς νηπιώδους καὶ μωρᾶς καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς φέρει συνεχῶς ἄλογος ὀρμὴ τῶν παθῶν· αὐτοὶ τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν ἰσχυρότεροι, συγχωροῦσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀπὸ ἡμᾶς ἀπαιτοῦσι ἰσχυρὰν καὶ ἀκατανίκητον τὴν καρδίαν· μᾶς ἀπατῶσιν; ἐγκυαχῶνται, τιμῶνται εἰς τὴν κοινωνίαν των· ἀπατῶμεθα; καταφρονούμεθα καὶ γινόμεθα ἔλεεινὰ θύματα.

Φοβοῦ τὰ θέλγητρα τοῦ Λεάνδρου· φοβοῦ τὴν εὐγλωττίαν του, τὴν ὁποίαν ὀνομάζεις ἀκαταδάμαστον· φοβοῦ τὴν φλογερὰν ψυχὴν του, μὴ σὲ μεταδώσῃ τὴν πυρὰν της.

Τὰ πάθη πάρεδροι ἐπικίνδυνοι τῆς ἐφημέρου νεότητος μὲ ταύτην παρέρχονται, ἀλλ' ἡ συνείδησις ἐπιζῆ, ἐχθρὰ ἡμῶν ἀδιάλλακτος, ὅταν τὴν παρακούσωμεν ἅπαξ.

Τὰ χρέη τοῦ ὑμεναίου εἶναι χρέη ἀληθῆ, καὶ ἡ δια-

γαγωγή τῆς μητρὸς ἐπηρεάζει τὴν τύχην τῶν τέκνων.

Ἡ εὐκολὸς ἠθικὴ τὴν ὁποῖαν ζητοῦσι νὰ παρειαξώσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐρωπαϊκὰ ἔθιμα καὶ ἤθη! ἠθικὴ, ὦ Κοραλία μου, ἀποβαίνουσα πάντοτε πρὸς δυστυχίαν τῶν γυναικῶν, καὶ πρὸς διαφθορὰν τῆς κοινωνίας! Ἄλλὰ παραινέσεις εἰς σέ; δὲν σὲ εἶδα εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου πάντοτε συνετὴν, ἀπλῆν, καὶ μισοῦσαν τὰς λατρείας τῆς ἀπατηλῆς νεολαίας;

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΘ'.

Ἡ Κοραλία πρὸς τὴν Εὐφροσύνην.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

Καλῶς λέγεις, φίλη ἀγαπητή! ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀνεξιλέωτος ἀλήθεια διὰ τοῦ στόματός σου μὲ ὠμίλησε.

Εὐφροσύνη! ἡ Κοραλία σου ἔχασε τὰς φρένας τῆς ὁ Λεάνδρος κατεμάγευσε τὰς αἰσθήσεις τῆς ἡ αἰώνιος μεταμέλεια τὴν καρδίαν μου κατατρώγει.

ὦ Θεέ! θέλω ἰδεῖ τὸν ἐνάρετον σύζυγόν μου βανιζόμενον ἀπὸ τὰς ὑποψίας! Τὸ μέτωπόν του εἰκῶν τῆς γαλήνης θέλει ἐπισκιασθῆ ἀπὸ ταραχάς, καὶ ἡ οἰκιακὴ εὐδαιμονία θέλει ὡς πάχνη διαλυθῆ!

Εὐφροσύνη! τὸ σῶμα μου τήκεται· ἡ ψυχὴ μου μαραίνεται· λυπήσου με· λυπήσου με.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Κ'.

Ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν αὐτὴν.

10 Ἰανουαρίου.

Εἰς ποῖα δεινὰ περιεπλέχθην! δυστυχῶς ἐγώ! καλύψατέ μου τὸ πρόσωπον· αἰσχύνομαι τὸ φῶς.

Ὁρθώσατέ μου τὴν κεφαλὴν· ἐλύθησαν τῶν μελῶν μου αἱ ἀρθρώσεις· βαρὺ τὸ κάλυμμά μου! εἰς τοὺς ὤμους μου ρίψατε τὰς πλεξίδας.

Καίω, καίω!... Φέρετέ με εἰς δροσερὰς βρύσεις. Ἀναπαύσατέ με εἰς σκιερὸν λειμῶνα.

Στείλετέ με εἰς τὴν Πνύκα, ὅπου φέγγει μεταξὺ Πεντελικοῦ καὶ Ὑμηττοῦ ὁ ἥλιος ἀνατέλλων. Στείλετέ με εἰς τὸ Θησεῖον ὑπὸ τὸ κρῦον φέγγος τῆς σελήνης... Οὐρανέ, ποῖα ἀπὸ τὰ χεῖλη μου ἐξῆλθον ἀμαρτωλαὶ φωναί! Ταλαίπωρος! ἐμάνην, ἐμάνην!

(Τὰ μεσάνυχτα)

Εἶναι μέσαι νύκτες· ἡ Σελήνη δυεῖ· φεύγουσιν αἱ

Πλειάδες· τὸ πᾶν κοιμᾶται· μόνη ἐγὼ δὲν κοιμῶμαι.

Ἐξήγησέ με, Σελήνη, τὸν τόσον μου ἔρωτα! εἶπέ με πόθεν ἐγεννήθη.

Τὸν εἶδα! ἤναψεν ἡ ψυχὴ μου· τὸν εἶδα κατὰ πρῶτον εἰς τὴν πύλην τῆς Ἀγορᾶς... ὅλην τὴν τάλαιναν μ' ἐκυρίευσεν.

Ἐξήγησέ με, Σελήνη, τὸν τόσον μου ἔρωτα! εἶπέ με πόθεν ἐγεννήθη.

Ἦλθεν αὐτὸς εἰς τὰ δώματά μου· τὸν πόδα του εἰς τὴν θύραν μου ὡς ἐνόησα, ἐψύχθην ὡς ἡ χιών, καὶ τὸ πρόσωπόν μου φλογερώτερον ἤσθάνθην τοῦ πυρός.

Ἐξήγησέ με, Σελήνη, τὸν τόσον μου ἔρωτα! εἶπέ με πόθεν ἐγεννήθη.

Μέλιτος λόγοι, μέλιτος εἰς τὸ καλόν του στόμα!... Χαῖρε, Σελήνη! χαίρετε ἄλλοι ἀστέρες! Ἐμάνην ἢ τάλαινα, ἐμάνην!

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑ΄.

Ὁ Λέανδρος πρὸς τὸν Χαρίλαον.

Ἐξ Ἀθηνῶν, 11 Ἰανουαρίου 1834.

Ἐπεσα χθὲς εἰς τὴν κλίνην μου· εἰς τὴν κόρην τῶν ὀφθαλμῶν μου ἦτον ἡ εἰκὼν τῆς καὶ εἰς τὰ ὦτα μου

ἐκάθηντο οἱ λόγοι τῆς... ὦ! ἡ φιλία μόνη δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τοιαῦτα αἰσθήματα;

Ἀνυπόμονος διευθύνθην πρὸς τὸν οἶκον τῆς πατήσαντα τὸ κατώφλιόν τῆς μὲ εἶπαν ὅτι ἀνεχώρησε πρὸς τὸν Πειραιᾶ· τί χάος!... Ἄφρονος καὶ ἀκίνητος ἔμεινα...

*Οὐδέ τοι φωνᾶσαι δυνάμαν, οὐδ' ὅσον ἐν ὕπνῳ
Κνουζῶνται, φωνεῦντα φίλαν ποτὶ μητέρα τέκνα.*

(Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας)

Δὲν ἐπέστρεψε· θαυμάζω μόνος διὰ τὴν βιαίαν, διὰ τὴν ἀκαταδάμαστον λύπην τῆς ψυχῆς μου· ἔφυγε! ποῖαι ἄβυσσοι, κεκρυμμένα εἰς τὴν καρδίαν μου, ἐξαίφνης ἀνεκαλύφθησαν!

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΒ΄.

Ὁ αὐτός.

Τῆ 12 Ἰανουαρίου 1834, ἐξ Ἀθηνῶν.

Θέλει ἐπιστρέψῃ, μὲ εἶπαν, σήμερον τὴν ἑσπέραν τὴν περιμένω μὲ τὰ ὄμματα πρὸς τὸν ὠροδείκτην

προσηλωμένα ἄ! ἡ ὥρα δὲν παρέρχεται. Θέλει ἐπιστρέψει, φίλε! Εἶμαι τόσον εὐτυχής, ὥστε ἡ πολλή μου εὐτυχία μὲ θορυβεῖ! ὦ Θεέ! ἂν μέλη νὰ καταστραφῇ αὐτή, κατὰστρεψε πρῶτον ἐμέ· θέλω κἄν οὕτω εἰς τὸν τάφον μου φέρει τὴν παρηγορίαν τοῦ ὅτι ἐγεύθην τὴν ὑπερτάτην εὐδαιμονίαν· θέλω διατηρήσει ταύτην τὴν παρηγορίαν καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα... καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα, ἕως οὗ ἡ φωνὴ τοῦ Ἀρχαγγέλου μᾶς ἐξυπνήσῃ...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΓ'.

Ὁ αὐτός.

Ἐξ Ἀθηνῶν, τῆ 12 Ἰανουαρίου 1834.

Ἀκόμη δὲν ἐπέστρεψε· δὲν μ' ἐξηγεῖς, φίλε, τὴν μελαγχολίαν μου; δὲν μὲ ἐξηγεῖς τὸν θόρυβον τῆς ψυχῆς μου; τί ἐλλείπει, καὶ δὲν πληροῦται ἡ ἄβυσσος τῆς ὑπάρξεώς μου; Ἀναβαίνω τὸ βουνόν, καταβαίνω τὴν κοιλάδα, καὶ κλαυθμηραὶ ἐντυπώσεις μὲ περιστοιχίζουσι· τὸ ἀνεμοδιωκόμενον ξηρὸν φύλλον, ἡ καπνίζουσα καλύβη, τὰ λιμναῖα ὕδατα, ὅπου ὁ μεμαραμένος κάλαμος συρίζει, τὸ πᾶν, τὸ πᾶν εἰς μελαγχολίαν μὲ βυθίζει.

Βλέπω τὰ ὄδοιπόρα πτηνὰ τὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου περιηγούμενα· αἱ ἄγνωστοι γαῖαι, οἱ μακρινοὶ ὀρίζοντες, τοὺς ὁποίους θέλουσι διατρέξει! Διατί δὲν εἶμαι πτηνὸν ὄδοιπόρον ἐγώ! ὦ ἀπεριόριστοι ἐπιθυμῖαι!... ὦ φαντασία φλογερὰ καὶ ἀχαλίνωτος!

Πῶς, φίλε! νὰ σὲ παραστήσω τὴν πληθὺν τῶν μαύρων μου ἐντυπώσεων; εἶδες τὰ κύματα τῶν ἀστάχων ἀπὸ τοὺς ἀνέμους κινούμενα; εἶδες τὰ ρεύματα τῶν χειμάρρων ἀπὸ πέτρων εἰς πέτρων κρημιζόμενα;

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΔ'.

Ὁ αὐτός.

13 Ἰανουαρίου 1834.

Μεμονωμένος, καὶ μὴ δυνάμενος εἰς τὸν οἶκον μου νὰ διαμένω, περιπλανῶμαι εἰς τοὺς κόλπους τῆς φύσεως, καὶ τὴν σπουδάζω, καὶ τὴν μελετῶ περίλυπος.

Δὲν γνωρίζω διατί ὁ ἄνθρωπος νομίζεται τὸ ὠραιότερον, τὸ ἠθικώτερον καὶ τὸ νουνεχέστερον τῶν ζώων.

Δύναται, φίλε, εἰς τὸ κάλλος νὰ παραβληθῇ μετὰ τοῦ ταῦνος, τοῦ ὁποίου ἡ καλλιπτερος οὐρὰ περιέχει τὰ χρώματα ὅλων τῶν ἀνθέων, καὶ ὡς ἶρις τὸν πε-

ριζώνει; Ὀλιγωτέραν τάχα σοβαρότητα ἔχει ὁ κύκνος, ὅστις πλέων, ὑψοῖ τὸν ἀλαβάστρινον τράχηλόν του ὡς πρῶραν νηὸς σχιζούσης τὴν θάλασσαν; καὶ ὁ λέων, ὁ σείων τὴν πυκνὴν καὶ μεγάλην χαιτήν του, καὶ φέρων ἀσφαλὲς βλέμμα καὶ σοβαρὸν βῆμα, δὲν εἶναι μεγαλοπρεπέστερος τοῦ ἀνθρώπου; Δὲν τὸν ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν φωνὴν ἢ ἀηδῶν, ὁ ψάλτης οὗτος τῶν δασῶν, ὅστις καὶ τετυφλωμένος καὶ τῶν ὀρνίθων Ὀμηρος, κερδαίνει τὰ πρὸς τὸ ζῆν διὰ κελαδημάτων.

᾽Ω πόσον ἠθικώτερος ἡμῶν, φίλε, ὁ εἰλικρινής, ὁ πλήρης εὐγνωμοσύνης σκύλαξ! καὶ ὁ λέων, ὁ ἀκατάδεκτος εἰς καταδρομὴν ἀδυνάτων ζώων, καὶ πώποτε μὴ βλάπτων ἄνευ προκαλέσεως!

Ἐκθειάζομεν τὸν νοῦν ἡμῶν ἀλλὰ βεβαιώσου, φίλε, εἰς τὴν κλίμακα τῶν ὀργανικῶν ὄντων, οὔτε κατὰ μίαν βαθμίδα δὲν ὑπερέχομεν οἱ ἀγέρωχοι ἄνθρωποι τὰ τόσον καταφρονούμενα ζῶα. Ἴδὲ τὴν ἀράχην πόσον λεπτὰ ὑφαίνει δίκτυα πρὸς αἰχμαλωσίαν ζωῶν, καὶ πῶς ἐπιτηδεύει τὰ ἐνεδρεύει.

Καὶ εἰς αὐτά, φίλε, τὰ ἐλαττώματά του ἔχει φοβεροὺς τοὺς ἀντιζήλους τὰ ζῶα ὁ ἄνθρωπος. Παρατήρησε τὰ ἦθη τοῦ πιθήκου· ποῖος πολιτικὸς τόσον εὐκόλως ὑποκρίνεται καὶ μιμεῖται; ὡς νὰ ἐφόρει πῖλον τρίκωχον ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἀργυρᾶς ἐπωμίδας, κάθεται εἰς τὴν κώχην ὁ διπλωμάτης οὗτος! καὶ ὁ ἐλέφας ὁ βραδυκίνητος, ὁ στερημένος ἀρθρώσεων, καὶ παρο-

μοιάζων δυσκάμπτους καὶ ἠλιθίους πολιτικούς, ἔχει καὶ αὐτὸς τὴν πονηρίαν του! δὲν κινεῖ τὴν προβοσκίδα του ὡς τύχη· ἔχει μνησικακίαν ὁ βαρυκέφαλος.

᾽Ω φίλε! ἡ καρδία μου πλήρης μελαγχολίας, εἰς σαρκασμούς εἶναι ξένη· ἀλλ' ἰδὲ τὴν κοινωνίαν τῶν μυρμηκῶν, καὶ τὴν μικρὰν των πόλιν, ὅπου ὁ μικρὸς οὗτος λαὸς οἰκοδομεῖ κελλία, ὑψοῖ δώματα ἐπὶ δωματίων με πόσῃ ὁμόνοιαν δὲν συνάζεται εἰς στρατόν, ὅταν μέλη νὰ πολιορκήσῃ τυρόπολιν τινα, ἢ ἀσκοφροῦριον μέλιτος! Ἄλλοτε τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τὰς κατακτήσεις ἐπανερχόμενοι, φέρουσι ζωύφια αἰχμάλωτα εἰς τὰς ἀποθήκας των, καὶ νὰ ἐργάζωνται βιάζουσι τοὺς νέους τούτους εἰλωτάς των· ἄλλοτε εἷς ἐξ αὐτῶν ἀπαντήσας κόκκον σίτου, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μεταφέρῃ τὸ ἔρμαιον εἰς τὴν κοινὴν ἀποθήκην, εὐρίσκει συμπολίτην του μύρμηκα, τὸν ὀδηγεῖ πρὸς τὴν λείαν, καὶ μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ὤμους τὴν μετακομίζει· εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν πόσοι συλλογισμοὶ ἐγιναν παρὰ τῶν δύο τούτων μυρμηκῶν! πόσαι συμφωνίαι ἐσχεδιάσθησαν! πόσοι λόγοι ἐρρέθησαν!

Τί λέγω; Ρίψατε, ἄνθρωποι ἀγέρωχοι, ρίψατε τὰ βλέμματα πρὸς ὅ,τι ἔπλασεν ἡ φύσις ἀδυνατότερον, πρὸς τὰ ἔμψυχα, λέγω, ἄτομα, εἰς τὰ ὅποια πᾶν ἄνθος εἰς κόσμος, καὶ πᾶσα σταγὼν ὕδατος εἰς ὠκεανός· προβαίνουσιν ἄλλα θωρακοφόρα καὶ σημαίνοντα σάλπιγγας, ἄλλα εἰρηνικὰ φέρουσι κιθάρεις λιθοκολλή-

τους και πορφυρολαμπεῖς ἐσθῆτας· βιομήχανα, ἔχουσι τοὺς ὑφαντάς των, τοὺς κτίστας των, τοὺς ἀρχιτέκτονας των. Ποῖος Ἀρχιμήδης ἢ Πυθαγόρας ἐδίδαξεν εἰς αὐτὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Μηχανικῆς καὶ τῆς Γεωμετρίας; πολλάκις χωρὶς πυξίδα πλέουσιν εἰς σταλαγμοὺς ὕδατος. Ποῖος Κολόμβος τὰ ὀδηγεῖ; δὲν ἔχουσιν ὅμως ταῦτα κατακτητάς, οἵτινες νὰ τὰ σφάζωσι.. καὶ οὐδὲ φρονοῦνται βασιλεῖς τῆς γῆς, διότι ἔρπουσιν ἐπὶ ταύτης.

Ἦ πάνσοφος, ὃ πανάγαθος πρόνοια, ἥτις τόσα ὄντα ὠργάνωσας καὶ τὰ διατηρεῖς ἐν μέσῳ τοῦ ἀπίρου! διατὶ ἐνεφύτευσας εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἐνδόμυχον λύπην, ἥτις πανταχοῦ τὸν ἀκολουθεῖ, τὴν φλογερὰν φαντασίαν, ἥτις κατατρώγει τὴν ὑπαρξίν του, τὴν πρὸς τὸν θάνατον φρίκην, ἥτις φαρμακεύει ὅλας του τὰς στιγμάς, καὶ τὴν βεβαιότητα τῆς εἰς τὴν ζωὴν προσωρινότητός του, ἥτις μαραίνει ὅλας του τὰς ἐλπίδας;

Διὰ νὰ καταστήσης ποικίλην τὴν πλάσιν σου, ἔπρεπε, Θεέ, νὰ πλάσῃς τὸν ἄνθρωπον! Τερατῶδες γέννημα ὁ ἄνθρωπος δύο ἀντικειμένων φύσεων, ὃν ἐνῶνον τὴν αὐλότητα μετὰ τῆς ὕλης, κέντρον δύο ἀπίρων ἀντιθέτων, μύρμηξ σκεπτόμενος, σκώληξ Θεός, θνητὸς ἀθάνατος, πῶς δύναται, Θεὲ πλαστοουργεῖ αὐτοῦ, νὰ εὔρη τὴν εὐδαιμονίαν ἐπὶ τῆς γῆς;

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΕ'.

Ὁ αὐτός.

13 Ἰανουαρίου.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ· ὑπήγα εἰς τὸν οἶκον της. Ἀσθενὴς εἶναι, λέγουν· δὲν ἐξῆλθε τοῦ κοιτῶνος της. Ποία θλίψις ψυχῆς!... ἀποθνήσκω, φίλε!

Βροχὴ πίπτει ραγδαία, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν μέγας χειμῶν· οἱ ἄνεμοι συρίζουσιν εἰς τὰ παράθυρά μου· ἡ δυστυχία πανταχόθεν με περιέζωσε· ἀλλοίμονον! ἡ ψυχὴ μου κλαίει, καθὼς ἡ φύσις.

Ποία γλῶσσα δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὰς μελαγχολικὰς ἐντυπώσεις τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ὅταν εἰς τὰς ἐρήμους κοιλάδας οἱ ἄνεμοι κινῶσι τῶν δένδρων τὰς κορυφάς! Πλησίον κρυεροῦ δάσους παρατηρῶ τὰς ποικίλας κινήσεις των· τὸ ἐν κλίνει ταπεινῶς τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸν γείτονά του, ὡς ἐπικαλούμενον βοήθειαν· ἐκεῖνο ἀγέρωχον, μόλις ἀνταποκρίνεται σαλεῦνον· τοῦτο δεικνύει πολέμιον χαρακτῆρα, μετ' ὀργῆς πῖπτον ἐπὶ τοῦ ἄλλου, καὶ ὅλα φαίνονται ἀπὸ πάθη χειραγωγούμενα· ποίους βαθεῖς συριγμούς, ποίας μελαγχολικὰς φωνὰς ἀφήνουςι! Νομίζομεν ὅτι ἀκούονται συγκεχυμένα κλαυγὰ ἀνθρώπων κλαιό-

ντων ἐν μέσῳ πληθούσης ἀγορᾶς· οἱ μονότονοι οὔτοι κλαυθμοί, αἱ κρυφαὶ αὐταὶ καὶ βαθεῖαι φωναὶ ρίπτουσι τὰς ψυχὰς ἡμῶν εἰς βαθυτάτην θλίψιν· ἡ φαντασία ἡμῶν ἄλλοτε μὲ τὰς κορυφὰς τῶν πλατάνων πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑψοῦται, καὶ ἄλλοτε μεταφέρεται εἰς τοὺς αἰῶνας, οἵτινες εἶδον τὴν γέννησίν των καὶ θέλουν ἰδεῖ τὴν τελευτὴν των· συρίζουσι, καὶ νομίζομεν ὅτι μᾶς ὀμιλοῦσι μυστηριώδη τινὰ γλῶσσαν.

ᾠ πάθος γλυκὺ! ὦ εὐτυχία τῶν δυστυχῶν! ὦ γλυκυτάτη μελαγχολία! διατί κυριεύεις τὴν ψυχὴν μου; διατί ἀποσπᾶς ἀπὸ τὰ ὄμματά μου τὰ δάκρυα;

Φέρετέ μου τὴν κιθάραν... Δότε με τὴν δάφνην τοῦ Παρνασσοῦ νὰ μασήσω... Λαμβάνω, ἀφήνω, ἐπαναλαμβάνω τὸν κάλαμόν μου... Τί θέλγητρον ἀνέκφραστον ἐκμεθύει τὴν ὑπαρξίν μου! Ἐλθέ, Ρουσσώ! Ἐλθέ, Σακεσπῆρε! Ἐλθετε, Γκέται καὶ Σιλλέροι, καὶ περιστοιχίσατε τὴν κλαίουσαν ψυχὴν μου!...

Ἀκούσατε τὴν τρικυμίαν· ἰδέτε τὴν βροχὴν πίπτουσαν· ἠδονὴ γλυκυτάτη ν' ἀκούη τις ὑπὸ τὴν στέγην τοὺς ἀνέμους βοῶντας!

Χύσατέ με τὸ ἀρωματικὸν ποτὸν τῆς Μόκας εἰς τὸ ἰαπωνικὸν τοῦτο σκεῦος. Δότε με νέκταρ εὐῶδες τῆς Κύπρου. Γελῶ, κλαίω... Ποία μανία ἐνδόμυχος! ποία θέρμη! Εἰς τοιαύτας φρικώδεις στιγμὰς αὐτοκτονεῖται ὁ ἄνθρωπος.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Κς'.

Ἡ Κοραλία πρὸς τὸν Λέανδρον.

(Τὴν αὐτὴν ἡμέραν)

Ἡ σιδηρᾶ εἰμαρμένη μᾶς ἀπεχώρισε διὰ φραγμῶν αἰώνιων· ἡ φύσις μᾶς ἐπλασε διὰ νὰ συνευτυχίσωμεν ἄλλ' εἰς τὴν γῆν δὲν μᾶς ἐπερίμενε τύχη οὐράνιος.

Λέανδρε! εἶναι εἰς τὸ πεπρωμένον τῶν ἀνθρώπων συμβάντα, κατὰ τῶν ὁποίων αἱ ἀντιπαλεύσεις μάταιοι· ἀλλὰ κἂν ἄς γενῶμεν ἡμεῖς ἄξιοι τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ἐπιβάλλοντες εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ζωὴν χρεῶν καὶ θυσιῶν.

Ἀπεφάσισα νὰ μὴ σὲ ἰδῶ πλέον καί, διότι ἔλαβον τοιαύτην ἀμετάθετον ἀπόφασιν, σὲ γράφω· ἡ ἀπόφασίς μου αὕτη δὲν ὑπάρχει γέννημα τῆς στιγμῆς, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς ἄνωθεν, ὅτε πέντε ἡμέρας εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ Πειραιῶς, ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας πρὸς αὐτὸν ἔχουσα, ἐζήτουν συνδρομὴν εἰς τὰ δεινά μου.

ᾠ φίλε ἀχώριστε, τῶν παιδικῶν μου χρόνων! πρέπει νὰ χωρισθῶμεν· ἐπιθυμοῦμεν τὸν θάνατόν μου; ἡ μεταξὺ τῶν χρεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων μου πάλη κατατρώγει τὴν ὑπαρξίν μου.

Ἐπιχείρησε ὁδοιπορίας ἴσως μὲ λησμονήσης· ἴσως ὁ Θεὸς διαχύση τὴν γαλήνην εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΖ΄.

Ὁ Λέανδρος πρὸς τὴν Κοραλίαν.

(Τὴν αὐτὴν ἡμέραν)

Ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν σου· ἦλθον εἰς τὸν οἶκόν σου· δὲν ἠθέλησας νὰ μὲ δεχθῆς.

Δὲν θέλεις νὰ μὲ ἰδῆς πλέον; Ἡ ἐπιθυμία σου θέλει ἐκτελεσθῆ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΗ΄.

Ὁ αὐτὸς πρὸς τὴν αὐτὴν.

(Μετ' ὀλίγων)

Κοραλία! εἰς τὸν κῆπον σου ἐπιθυμῶ νὰ σε ἰδῶ... ἔχω ἀνάγκη ὀλίγων παραμυθητικῶν στιγμῶν πρὸ τῆς ἐσχάτης· δὲν πρέπει, δὲν πρέπει ν' ἀποθάνω εἰς αὐτὴν τὴν ὀδυνηρὰν κατάστασιν τῆς ψυχῆς· ἄκουσε... θέλω

σὲ δώσει τὸ ξίφος μου· θέλεις σὺ τὸ βυθίσει βαθέως εἰς τὰ σπλάγχνα μου· θέλω ἐγὼ διευθύνει τὴν χεῖρα σου.

Κοραλία! Κοραλία! τὴν ἐσχάτην κἂν ἡμέραν τοῦ αἰωνίου ἀποχαιρετισμοῦ πρέπει νὰ ὀμιλήσωμεν, πρέπει νὰ ἐξηγηθῶμεν· θέλομεν ἄρα γε ἀπαντηθῆ ἄλλοτε;

Κοραλία! μὴ μ' ἐγκαταλείψῃς εἰς τοιαύτας στιγμάς· δὲν πρέπει ν' ἀποθάνω εἰς μανιώδεις παραφορὰς ἔρωτος καὶ ἀπελπισίας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΘ΄.

Ὁ Λέανδρος πρὸς τὸν Χαρίλαον.

14 Ἰανουαρίου.

Φεύγω ἀπὸ τὰς Ἀθήνας· πῶς ἐχωρίστημεν δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς, φίλε, οὐδ' ἐγὼ· ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι λιποθυμισμένος εἰς τὸν κῆπον τῆς ἡμῶν, ὅτε ἤκουσα φωνὴν τῆς λέγουσάν με: «Φίλε μου! ἄνοιξε τὰ ὄμματά σου, ἄκουσε τὴν φωνὴν τοῦ ἔρωτος, τὴν φωνὴν τῆς Κοραλίας σου· μὴν ἀποθνήσκῃς μόνος· ὁμοῦ ν' ἀποθάνωμεν· δὲν γνωρίζω ποῖα ἄλλοι χρεῶν μὲ συνδέουν· ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου ἔμεινεν ἐλευθέρη, ἡ ψυχὴ μου, ἥτις σὲ λατρεύει».

Ἦνοιξα τὰ ὄμματά μου· τὴν εἶδα τρέμουσαν ὄλην... ἀλλ' ἐχωρίσθημεν πλέον, ἐχωρίσθημεν. ὦ ἀπελπισία! ὦ θανάτου ὀδύνη!

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄.

Ἡ Κοραλία πρὸς τὴν Εὐφροσύνην.

14 Ἰανουαρίου.

Ἀνεξήγητα μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνου καρδίας! Ἐφυγε σήμερον, καὶ ἡ φυγὴ τοῦ μ' ἔδωκε νέαν ζωὴν, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς καρδίας μου ἐπικείμενος μέγας λίθος ἀπεσηκώθη. Αἰσθάνομαι δυνάμιν τινα ἐνδόμυχον, ἣτις μὲ ὑπαγορεύει συνεχῆ κίνησιν· δὲν δύναμαι οὔτε νὰ μένω εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, οὔτε νὰ κλείσω τὰ βλέφαρα· θέρμη ἐγκεφαλῆτις μὲ κυριεύει· ὁ νοῦς μου ἔμεινεν ἐκτετοπημένος, καὶ καταχθόνιον πάσχω φαιδρότητα.

Ἦστειεύθην, ἐγέλασα μετὰ τοῦ συζύγου μου σήμερον, καὶ δὲν ἐγνώριζον ἐγὼ αὐτὴ τί ἔπραττον· ἦνοιγεν αὐτὸς ἐκπεπληγμένα ὄμματα... Εὐφροσύνη μου! Κατήνησα καὶ φρενήρης; ἐστερήθην τὰς φρένας μου; εἶπέ με, διατί τὸ μέτωπόν μου φλέγεται; ἐξηγήσέ με, διατί αἱ φλέβες μου καίονται, αἱ ἀρτηρίαι μου κτυπῶσι, καὶ ἡ καρδία μου πάλλει;

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΛΑ΄.

Ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν αὐτὴν.

14 Ἰανουαρίου.

Ἐφυγε!... Ποία ἐρημία! χάνομαι εἰς ὠκεανὸν ἀπέραντον. Ἡ ἡμέρα, ἡ ὥρα, ἡ στιγμή μὲ φονεύει· ὁ συλλογισμὸς ὡς γύψ σπαράττει τὰ σπλάγχνα μου· ὁ συλλογισμὸς, ὅστις μὲ δεικνύει καὶ τὰς δυστυχίας μου καὶ τὰ ἐγκλήματα μου.

Ἡ ἀηδία τῆς ζωῆς! Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, αἱ ἀλήθειαι καὶ αἱ χίμαιραι, τὸ πᾶν μὲ ἐπιβαρύνει φλόγας, φλόγας ἔχω εἰς τὰ ἐνδόμυχά μου· ζητῶ ν' ἀναπνεύσω, καὶ στεναγμοὶ φλογεροὶ φεύγουσιν ἀπὸ τὰ στήθη μου· τὴν νύκτα πανταχοῦ βλέπω κλαυθμηρὰ φαντάσματα· πᾶν ὄν μὲ φαίνεται σικιά, καὶ πᾶς ἦχος φωνὴ θανάτου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΒ΄.

Ὁ Λέανδρος.

(Τὴν αὐτὴν ἡμέραν)

Περιφέρομαι μόνος, βιασμένος νὰ βλέπω ξένα πρόσωπα καὶ νὰ ἔχω συνοδοιπόρον μου μόνον τὸν ἐρημίτην συλλογισμόν· φεύγω· ποταμοί, βουνά, μένουσιν ὀπίσω μου· κάθε βῆμα μου με ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν Κοραλίαν μου, καὶ τῆς παρελθούσης εὐτυχίας μου αἱ τελευταῖαι σκηναὶ βαθμηδὸν ἐξαλείφονται.

Πόσον εἶναι σκληρὰ ἡ προσήλωσις τῆς λύπης! οἰκτείρω μόνος ἐμαυτόν· τόσοι βαδίζουσι μετὰ φαιδροῦ προσώπου εἰς τὴν κοινὴν ὁδόν, καὶ ἡδονὴν εὐρίσκουσιν εἰς τὰς μονοτόνους σκηνάς τῆς ζωῆς! Βλέπω τὴν στιγμὴν ταύτην δύο γέροντας θερμαινομένους εἰς τὸν ἥλιον· μία τοῦ ἡλίου ἀκτὶς εἰς αὐτοὺς φέρει τόσην ἡδονήν! καὶ νέος ἐγώ, καὶ εἰς τὸ μέτωπόν μου ἐγκλείων κόσμον ὀλόκληρον ἰδεῶν, δὲν δύναμαι νὰ εὖρω ἐν ἀντικείμενον εὐχάριστον, καὶ μίαν μόνην παραμυθητικὴν ἰδέαν!

Ἀπεχαιρέτησα χθὲς καὶ τὸν Ὑμηττὸν τὸν κατὰφυκτον ἀπὸ θύμον εὐώδη, καὶ τὸ ὄρος τοῦ καλλιμαρμάρου Πεντελικοῦ, ὅπου ἔλαφοι καὶ ἄρκτοι τὰς φω-

λεάς των κρύπτουσι, καὶ τὸν ὑψιχαίτην Λυκαβηττόν, καὶ τὸ πολύχρυσον Λαύριον· ἀπεχαιρέτησα καὶ τὸν Ἰλισσὸν καὶ τὴν θυγατέρα του Καλλιρρόην καὶ τὴν Μαραθῶνιον λίμνην, ὅπου συνεκροτήθη ἄλλοτε ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη, καὶ τὸν πρὸς ἄρκτον της κωνοειδῆ λόφον, τὸν καλύπτοντα τὰ ὀστᾶ τῶν ἐν Μαραθῶνι πεσόντων ἡρώων. Ἀπεχαιρέτησα τὴν γῆν τῆς Ἀττικῆς, τὴν ἔτι κρύπτουσαν εἰς τὰ σπλάγγνα της καὶ ναοὺς λευκοστύλους, καὶ ἀνδριάντας χαλκίνοους, καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα, καὶ μυροδόχους καὶ δακρυδόχους λάρνακας· ἀναβὰς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐκάθησα, ὅπου ἄλλοτε ἴστατο τὸ κολοσσαῖον καὶ χρύσινον ἐκεῖνο τοῦ Φειδίου ἀγαλμα, καὶ ὡς τρόπαιον ἐκρέμαντο ἡ μάχαιρα τοῦ Μαρδονίου, καὶ ὁ θώραξ τοῦ συστρατήγου του Πέρσου· ἔστρεψα τὰ ὄμματά μου πέριξ τῆς Ἀκροπόλεως· δὲν εἶδα εἰς τὰ τεῖχη της τὴν κεχρυσωμένην κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, ἣτις ἤστραπτε τὸ πάλαι, ἀντανακλώσα τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου· ἔστρεψα τὰ ὄμματά μου κάτω τῆς Ἀκροπόλεως· ποῦ οἱ Πρυτάνεις καὶ τὸ Πρυτανεῖον; ποῦ ἡ Πνύξ, καὶ ὁ Δημοσθένης της; ποῦ τὸ Ὠδεῖον, καὶ οἱ Αἰσχύλοι του; ποῦ ἡ Ποικίλη Στοά καὶ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ζεῦξιδος καὶ Πολυγνώτου της; ποῦ ἡ Ἀκαδημία, καὶ ὁ Πλάτων της; ποῦ τὸ Πάνθεον, καὶ τὰ Παναθηναῖά του; ποῦ οἱ περὶ τὸ Σούνιον ναυτικοὶ ἀγῶνες; ὁ Φαληρεὺς, ὁ Πειραιεὺς

καὶ ἡ Μουνηχία ἔρημοι· μονόξυλον κατῶκει τοὺς λιμένας τούτους τῶν τετρακοσίων τριήρεων... Ἡ σελήνη ἐν τοσοῦτῳ ἀνέτειλε· τὸ μελαγχολικὸν φῶς τῆς ἔθαλπε τὸ μέτωπόν μου· χαῖρε, γῆ, ἔκραξα, κεκαλυμένη ἀπὸ πένθος, καὶ κλαίουσα ὡς ἐγώ· σὲ ἀφήνω, γῆ, πρὸς τὴν ὁποῖαν ἡ φαντασία μου θέλει πάντοτε ἀποβλέπει! ὦ γῆ, φιλοξενούσα τὴν Κοραλίαν μου, χαῖρε, καὶ αὖθις χαῖρε!

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΛΓ΄.

Ὁ αὐτός.

15 Ἰανουαρίου.

Πόσον τρομερὰ εἰς τοὺς δυστυχεῖς τῆς αὐγῆς ἡ παρουσία! Φρικώδεις αἱ στιγμαί, ὅταν αἱ συγκεχυμένα εἰκόνες τῆς θλιβεραῶς ἡμῶν θέσεως ἐπανέρχονται· ζητοῦμεν νὰ ἐπαναπέσωμεν εἰς τὸν λήθαργον τοῦ ὕπνου, καὶ δὲν τολμῶμεν νὰ ἐπανακάμψωμεν εἰς τὴν ὑπαρξιν· ἀλλ' ἀγῶνες ἀνωφελεῖς· ὁ νοῦς ἐξυπνᾷ καὶ ἡ σιδηρᾷ εἰμαρμένη γυμνῆ μᾶς παρουσιάζεται... φάτασμα ἐπαπειλητικόν!

Ἡ αὐγὴ ἀνατέλλει πάλιν. Πόσαι ψυχραὶ καὶ ἀτελεύτηται ὥραι μὲ περιμένουσι μέχρι τῆς ἐσπέρας!...

ὦ Θεέ! εἰς τὸν ὕλικόν σου κόσμον διατί ἔθεσας τοιαύτας πυρίνους ψυχάς, αἵτινες μόναι κατατρώγονται; διὰ ποῖαν μεγαλοπρεπῆ τελετὴν τῆς φύσεως τὰς προώρισας ὀλοκαυτώματα; ποῖον μυστηριώδη σκοπὸν σου, ἢ ποῖαν μεγάλην ἀλήθειαν διὰ τῆς ἀποπυρακτώσεώς των μέλλουσι νὰ καθιερώσωσι!...

Βλέπω, βλέπω κατάντικρυ μοναστήριον ἔρημον ἐκ πολλῶν ἐνιαυτῶν· εὐτυχεῖς ὅσοι ἀπετελείωσαν εἰς τὴν περιοχὴν του τὴν ὁδοπορίαν των! ὦ ἄγρια τῆς Ἑλλάδος καταλύματα ἐρημούμενα καὶ καταρρέοντα! ὦ τῆς καταδιωκομένης ἀθωότητος ἄλλοτε ἄσυλα καὶ διδακτήρια! Ὅταν τὴν ἐσπέραν τὸ μαργαρίτινον φῶς τῆς σελήνης εἰς τὰς τεθραυσμένας στοὰς ὑμῶν ἐπιχύνεται, ὅταν θορυβώδεις οἱ καταρράκται τὴν μεγαλοπρεπῆ φωνὴν των συναρμόζωσι μετὰ τῆς βοῆς τῶν ἀνέμων, τότε βλέπω τοὺς σταυροὺς τῶν κοιμητηρίων σας καὶ τὰ ὑψηλὰ χόρτα τῶν μνημάτων σας, καὶ «Εἴθε», φωνάζω, «εἰς τοὺς ἀγίους κοιτῶνας σας καὶ ἐγὼ νὰ ἔζω καὶ ν' ἀπέθνησκον ἄγνωστος!»

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΛΔ'.

Ὁ αὐτός.

16 Ἰανουαρίου.

Χθὲς ἐκ τῆς λύπης παράφορος, ἀπεπλανήθην τῆς ὀδοῦ μου, καὶ εἰς τὰ ὄρη μὲ κατέλαβεν ἡ λαΐλαψ.

Νεφέλαι βροντώδεις καὶ πυρόεσσαι περιέφερον εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὸν ἐρισμάραγον κεραυνόν. Εἰς τὴν γῆν, οἱ ἄνεμοι ἐζήτουν νὰ σαλεύσωσι τὰς ὑψαυχένους ἀκρωρείας, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἐσειόντο τοῦ Ποσειδῶνος τὰ Ἀνακτόρια... Κρημνοὶ ἔμπροσθέν μου, βάραθρα ὀπισθεν· ἡ χιῶν πυκνὴ πίπτουσα· ἡ ὄρασίς μου ἐθαμβώθη· ἐκινδύνευον νὰ πέσω εἰς χάσματα· ὁ κίνδυνος ἦτον προφανής· ἐξαίφνης ἤχος σημάντρου μακρόθεν ἀκούεται, μετ' ὀλίγον βαυῖσμός σκύλακος, καὶ λευκογένειος ἱερεὺς ἔπειτα φαίνεται, λέγων με: «Τέκνον μου! εὐλογητὸς ὁ Θεός! σὲ παρετήρησα μακρόθεν ἀπὸ τὸ ἐρημητήριόν μου, καὶ νὰ σὲ σώσω ἤλθον· Εὐλογητὸς ὁ Θεός, τέκνον μου! ἔλθε εἰς τὸ ἐρημητήριόν μου».

Τὸν ἠκολούθησα σιωπηλός· μετὰ στιγμὰς τινὰς ἡ τρικυμία ἔπαυσεν· ἐκαθήσαμεν ἀμφότεροι ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ· ἡ θάλασσα κυαναγῆς καὶ ποντοπλάνοι δελφι-

νες ὠδοιπόρουν. Δεῖξας με τὸ κελλίον τοῦ ὀ ἐρημίτης, κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους, «Ἐδῶ, τέκνον», εἶπε, «ζῶ τὴν ἐν Χριστῷ κεκρυμμένην ὁδόν· ἐδῶ ἀγοράζω τὸν τίμιον, τὸν αἰώνιον μαργαρίτην, ἀντ' αὐτοῦ ἀποδίδων τὰ ρέοντα καὶ συρόμενα τῶν ἐπιγείων. Εἰς τὰς πόλεις ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δὲ ἔνθεν διέλκουσιν ἡμᾶς καὶ ἀποσπῶσιν· ἀλλ' εἰς τὴν ἐρημίαν ὁ ἄνθρωπος ζῆ μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ του».

«Ἐντεῦθεν βλέπω εἰς τοὺς πόδας μου τὰς πόλεις, καὶ φωνάζω: Υἱοὶ ἀνθρώπων! τί ἀγαπᾶτε τὸν πλάνον κόσμον, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας; μέγα φρονεῖτε τὸν βίον, καὶ τὴν τρυφήν, καὶ τὸ μικρὸν δοξάριον, καὶ τὴν δυναστείαν, ταῦτα τὰ ὡς καπνὸς διαρρέοντα, καὶ τὰ ὡς σκιὰ μὴ κρατούμενα;»

«Διατί τρέχετε τὸν βίον ἐρίζοντες, παραγκωνιζόμενοι, ἀπαυδοῦντες καὶ πνιγόμενοι ἀπὸ τὸν κονιορτόν· δὲν σκέπτεσθε ὅτι τάφος θανάτου τὸ τέλος τοῦ σταδίου;...»

«Ἐπειδὴ τὸ παραπέτασμα μέλλει νὰ πέση καὶ νὰ διαρραγῶσιν αἱ ματαιότητες ὡς πομφόλυγες, πρὸς τί βαθμοὶ καὶ δόξαι, καὶ μεγαλειότητες, καὶ λαμπρότητες γένους, ἀθλιότητες καὶ μωρίαὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου;»

Ἐλάλει ὁ ἄνθρωπος τῶν ὑγιῶν ἰδεῶν, καὶ οἱ ἄνεμοι ἐκίνουν τὸ ράσον του, καὶ ἀνεκάλυπτον τὸν κολοβοθέ- ντα εἰς τὴν ἱερὰν ἡμῶν ἐπανάστασιν βραχίονά του.

Ἡ νύξ ἔρριψε τέλος τὸν μέλανά της πέπλον, καὶ ἡ δαδοῦχος κόρη τῶν οὐρανῶν ἐφάνη· ἠκολούθησα τὸν γέροντα εἰς τὸ κελλίον του, ἔπεσα εἰς τὴν φιλόξενον κλίνην, καὶ ὁ λυσιμέριμος ὕπνος εἰς τὰς ἀγκάλας του μ' ἐδέχθη.

Ἐξύπνησα τὴν αὐγὴν· ποία φύσις ὠραία! Ἐφύσω ἀῦραι ζεφυρίτιδες ψιθυραί· ὁ ἥλιος φαιδρωπός, ὄμμα δικαιοσύνης, ζωῆς φῶς· αἱ ἀκτῖνες του ἔπαιζον εἰς ἄνθη ποικιλόχροα, καὶ εἰς τὰ ὄμματά μου ἐφαίνοντο ὁ ἔμπλεως γάλακτος σάπφειρος, ὁ ἴασπις, ὁ κρύσταλλος καὶ τὸ κοράλλιον.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΛΕ΄.

Ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν αὐτόν.

16 Ἰανουαρίου.

Πόσαι μάστιγες περιστοιχίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα! αἱ νόσοι, αἱ πυρκαϊαί, οἱ σεισμοί, αἱ τρικυμῖαι, οἱ πόλεμοι, ἡ ἀμάθεια, καὶ οἱ τύρανοι! Ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται· ἡ πρώτη φωνὴ του φωνὴ ὀδύνης, καὶ ἡ τελευταία του φωνὴ πάλιν ὀδύνης. Εἰς τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν αἱ ὀδύνη τῶν σπαργάνων καὶ τῆς ὀργανώσεως· εἰς τὴν παιδικὴν οἱ διδάσκαλοι καὶ τὰ βιβλία· εἰς τὴν

νεανικὴν τὰ πάθη· εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡ δυστυχῆς πραγματικότης τοῦ βίου· καὶ εἰς τὸ γῆρας αἱ ἀδυναμίαι καὶ ὁ φόβος τοῦ θανάτου.

Τοῦλάχιστον ἂν ἡ ἀρετὴ δὲν ἔπασχεν· ἀλλ' οἱ αἰῶνες εἶδαν τὸν Ἀριστείδην ἐξοστρακισζόμενον, καὶ τὸν Σωκράτην πίνοντα τὸ κώνειον.

Τοῦλάχιστον ἂν ἡ φρόνησις μᾶς ἀπήλλαττεν ἀπὸ τὰ δεινά· πλὴν ὁ ἄνθρωπος περιστοιχισζόμενος ἀπὸ πληθὺν ὄντων ἀγνώστων, τί δύναται νὰ προβλέψῃ;

Ἡ εὐτυχία λέξις φανταστική· ὄν ἀνύπαρκτον ἐπὶ τῆς γῆς· ὁ εὐτυχέστερος βίος ἔχει τὰς ἀκάνθας του.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Λς΄.

Ὁ αὐτὸς.

16 Ἰανουαρίου.

Πανταχοῦ δυστυχῖαι! πανταχοῦ ἀθλιότητες! Ἀπηδισμένος ἀπὸ τὴν ὁδοπορίαν μου, ἐσταμάτησα σήμερον εἰς καλύβην κειμένην εἰς πρόποδας λοφίσκου· εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκάθητο νέος τυφλὸς θερμαινόμενος εἰς τὸν ἥλιον, καὶ πρὸς αὐτὸν στρέφων ὀφθαλμούς ἐσβεσμένους καὶ διψῶντας φωτός· ἐκράτει λύραν εἰς τὰς χεῖρας του καὶ λυπηροὺς ἤχους οἱ δάκτυλοί του ἔχου-

ναν· ἡ γυνή του τὸν ἔβλεπε δακρῦζουσα, καὶ εἰς τὰ γόνατά του δύο βρεφίδια ὠραῖα ἔπαιζον.

Ἡ μικρὰ οἰκογένεια μ' ἐδέχθη φιλοξένως· ὁ τυφλὸς νέος, λόγιος, ὑπῆρξεν υἱὸς εὐκαταστάτου πατρὸς· εἰς τὴν Αἴγυπτον σταλείς ἀπὸ τὸν Ἰβραΐμην δέσμιος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ ἑξ ἑτῶν με βεβλαμμένην ὄρασιν· ἐνυμφεύθη καὶ τὴν ἐστερήθη διόλου.

«Ποία λύπη», με εἶπε, «νὰ θάλπω εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὰ τέκνα μου καὶ νὰ μὴ γνωρίζω τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων των. Ποία λύπη νὰ μὴ βλέπω τὴν ἐνάρετον σύζυγόν μου· ὦ νεότης ἄχαρις, πόσα ἔτη ἄρα γε θέλω ζῆσαι!... τί σκοτεινὸν μέλλον ἐνώπιόν μου!»

Καὶ πρὸς τὸν ἥλιον στρέψας ὀφθαλμοὺς λευκοὺς καὶ στερημένους κόρης, «Χαῖρε», εἶπε, «φῶς αἰώνιον! χαῖρε, ὕψιστε θησαυρὲ τοῦ βίου! σὲ ζητεῖ ματαίως ὁ ἐσβεσμένος κύκλος τῶν ὀμμάτων μου εἰς τὰ σκότη ἀλητεύων· δὲν ἐπισκέπτεσαι πλέον τὰ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ βλέφαρά μου· ἡ αὐγή, τὸ ἔαρ ἐπιστρέφουσι· μόνον σὺ δὲν ἐπιστρέφεις εἰς τὴν ὄρασίν μου· ἡ αὐγή μου ἔμεινε χωρὶς λάμπιν καὶ τὸ ἔαρ μου χωρὶς ρόδα· δι' ἐμὲ ὁ κόσμος ἐν μόνον ἔχει χρῶμα, καὶ ὡς ὁ ἰχθὺς ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, ζῶ ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἐγώ».

Ἦ πάθος πατριωτισμοῦ ἐμπεφυτευμένον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλληνοῦ! Πιστεύεις, φίλε, ὅτι μία τῶν μεγάλων αἰτιῶν τῆς λύπης τοῦ τυφλοῦ τούτου νέου

εἶναι καὶ τὸ νὰ μὴ δύναται νὰ ἰδῇ τῆς Ἑλλάδος τὸν Βασιλέα! «Αὐτὸς εἶναι» (με εἶπεν ὁ λόγιος τυφλὸς) «ἡ εὐχαρις εἰκῶν τῆς ἀνεξαρτησίας ἡμῶν· ὁ θρόνος του, φανὸς ἀναμμένος κατὰ τὴν Μεσόγειον, πρὸς ὃν ἀποβλέπουσιν αἱ ὑπὸ τὸν Ὀθωμανὸν ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι· ἡ τάσις τῆς χειρὸς του δύναται νὰ κινήσῃ ὅλην τὴν ἀπὸ Βοσπόρου μέχρι Κρήτης ἑλληνικὴν φυλὴν, καὶ τὸ νεῦμα του σύνθημα τῆς γενικῆς ἀναστατώσεως».

«Ἀκούω ἐνίοτε τὸν ταχὺν ποδόκτυπον τοῦ ἵππου του, διαβαίνοντος ἐκ τῆς καλύβης μου, καὶ ρῖγος ἐνθουσιασμοῦ κυριεύει τὰ μέλη μου· καὶ τὸν σταυρόν μου κάμνω, λέγων: Θεέ! εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου· ἡ Ἑλλάς ἀνεγεννήθη».

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΖ'.

Ὁ αὐτός.

Ἐκ τῆς Προνοίας, 17 Ἰανουαρίου.

Ἀνέτειλεν ἡ σελήνη· τῆς νυκτὸς ὁ μελαγχολικὸς καὶ γλυκὺς ὀφθαλμὸς ἀνέτειλεν! ἄφες με, ὕπνε, ἄφες με νὰ χαρῶ τοῦ ἀγαπητοῦ ἀστέρος μου τὸν γαλιναῖον δίσκον.

Θεέ! ὁ αἴθριος οὐτός καὶ μελαγχολικός θόλος, ἡ ἀνατέλλουσα ἐπὶ τῆς φύσεως ἀμυδρὰ ἡμέρα, τὸ διὰ τῶν κλάδων τοῦ δάσους διαχυνόμενον ἀμφίβολον φῶς, τὸ πᾶν ἐφησυχάζει τὴν ὄρασιν καὶ ἀναπαύει τὴν ψυχὴν.

Βασίλισσα τῆς νυκτός! ὅταν σέ βλέπω, τῆς πρώτης μου νεότητος τὰς γλυκείας ἡμέρας ἐνθυμοῦμαι καὶ πόθους ἀπεριορίστους αἰσθάνομαι. Βασίλισσα τῆς νυκτός! με ἀνακαλεῖς καὶ τὰς ματαιωθείσας ἐλπίδας μου, καὶ τοὺς ἀποθανόντας φίλους μου.

Ὁ περιπλανώμενος εἰς τὸ πέλαγος ὀδοιπόρος ἀνατέλλουσαν σέ βλέπει τὴν στιγμὴν ταύτην, καὶ παρηγορεῖται· ἀλλ' εἰς ἐμέ ἡ γαλήνη σου γενᾶ τὴν τρικυμίαν, ὧ ἄστρον τῶν λυπηρῶν ἐνθυμήσεων!

Ὡς σεμνὴ καὶ ὠραία παρθένος, μυστηριωδῶς ἐξέρχεσαι ἀπὸ τὰ νέφη τὴν ἐσπέραν ταύτην καὶ φωτίζεις τὸ κρυερὸν μου μέτωπον· αἱ ἀκτῖνες σου διατὶ με θάλπουν, ὧ Σελήνη; φίλη καὶ ἀόρατος χεὶρ χύνει τὸ παρηγορητικὸν σου φῶς εἰς τὸ πρόσωπόν μου;

Τὴν ὠραν ταύτην, ἐξ Ἀθηνῶν ἴσως σέ βλέπει τῆς Κοραλίας ὁ ὀφθαλμός, ἴσως αἱ ἀκτῖνες σου ἐγγίξουν τὸ πρόσωπόν της. Σελήνη γλυκεῖα! ἐγγίξε καὶ τὴν νεκρὰν μου μορφήν. Σελήνη γλυκεῖα! θάλπε καὶ τὰ πάλλοντα στήθη μου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΛΗ'.

Ὁ Λεάνδρος πρὸς τὴν Κοραλίαν.

Ἐκ Προνοίας, 17 Ἰανουαρίου.

Φεύγουν αἱ ἡμέραι, φεύγουν αἱ νύκτες καὶ δὲν ἀφήνουν κανὲν ἴχνος εἰς τὴν μνήμην μου· ἀλλ' ἀπὸ τὴν μνήμην μου δὲν ἐξαλείφεται τὸ μαγευτικὸν ὄνειρον τοῦ ἔρωτός μου.

Ἡ γλυκεῖα σου εἰκὼν, τὴν ὁποῖαν ἡ ἀπουσία ἔτι καθωραΐζει, ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου δὲν θέλει φύγει ποτέ, ποτέ, καὶ ἀθάνατος εἶναι ὡς ἡ ψυχὴ μου.

Σέ βλέπω καὶ ὅταν ἡ αὐγὴ φέρῃ τὸ φῶς· σέ βλέπω καὶ ὅταν ἡ νύξ ἐπανέρχεται μαγευτικὴ καὶ γλυκεῖα, ὧ γλυκὺ ἄστρον τῶν οὐρανῶν μου!

Ὁ αἴθριος οὐρανὸς τῆς Ἑλλάδος μ' ἀντανεκλᾷ τὰ ὄμματά σου, καὶ εἰς τοῦ ζεφύρου τὴν μοσχοβόλον αὔραν τὴν ἀναπνοὴν σου ἀναπνέω.

Ὅταν ὁ ὕπνος κλείσῃ τὰ βλέφαρά μου, λευκοφορεμένη καὶ ὡς ῥόδον αὐγῆς δροσερὰ εἰς τὸ προσκέφαλόν μου ἔρχεσαι καὶ μειδιᾷς· καὶ μειδιῶσα, μέλι γλυκὺ διαχύνεις ἡδονῆς εἰς τὰς φλέβας μου.

Ὡ φίλη τῆς ψυχῆς μου! αἰσθάνεσαι εἰς τὰ σπλάγχνα σου τὴν τρυφεράν αὐτὴν φωνήν, ἣτις με ἀποσπᾷ

τὰ δάκρυα; ὦ φίλη τῆς ψυχῆς μου! διατί, προφέροντα τὸ ὄνομά σου, τὰ χεῖλη μου τρέμουν! κατάπαυσε τὸν θόρυβον τῆς παλλούσης καρδίας μου...

Εἶναι στιγμαί, καθ' ἃς ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον· πλὴν ν' ἀποθάνω μακράν σου;... ὦ φίλη τῆς ψυχῆς μου! θέλησε καὶ νὰ κλείσης τὰ βλέφαρά μου.

ὦ διατί, ἀγαπητή! οἱ λόγοι δὲν δύνανται νὰ ἐκφράσωσι τὴν κατάστασιν τῆς καρδίας; Εἰς τὴν ψυχὴν μου τὴν στιγμὴν ταύτην εἶναι τι τρυφερόν, γλυκύ, λυπηρόν...

Αἱ χεῖρες μου τρέμουν γράφουσαι, καὶ ὁ νοῦς μου τρέμει καὶ αὐτός... καὶ οἱ λόγοι μου φεύγουν ἀσύρραπτοι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΛΘ'.

Ὁ αὐτός πρὸς τὸν Χαρίλαον.

Ἐκ Προνοίας, τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Ἐνθυμοῦμαι τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπαντήσεώς μας, τὰς εὐδίους ἐκεῖνας ἡμέρας, ὅτε πλησίον τῆς κατοικῶν, ἐξύπνων τὴν αὐγὴν μὲ γαληναίας αἰσθήσεις· ἐγειρόμην ἀπὸ τὴν κλίνην, ἐκβακχουμένος ἀπὸ τὴν χαράν, καί, βλέπων ἀπὸ τὸ παράθυρόν

μου τὸν οἶκον τῆς καὶ τὸν καθαρὸν ἥλιον, ἐχονόμην εἰς ὤκεανόν εὐδαιμονίας.

Εἰς τὸν οἶκον τῆς ἐμβαίνων, εἰς τὸν παράδεισον ἐμβαίνα· ἡ θύρα τῆς ἦτον τὸ σύνορον τῆς γῆς μου, καὶ πατῶν τὸ κατώφλιόν τῆς, ἐνόμιζον ὅτι ἐπάτουσαν ἱερὸν ἄσυλον κατὰ τῆς λύπης.

Θεοὶ ἐπουράνιοι! ὅταν κατὰ τύχην ἡ-χεῖρ μου τὴν χεῖρα τῆς ἤγγιζεν, ὅταν ἡ ἀναπνοή μου τὴν ἀναπνοήν τῆς ἀπῆντα, πῶς ἡ ὑπαρξίς μου ἀνετρέπετο!... πῶς ἔμενον ἄφωνος... ἀκίνητος... τρέμων!

Εἰπέτε με! ὅταν κρούουσα τὴν κιθάραν τῆς, ὕψωνε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ ὄμματά τῆς, διατί τὰ ὄμματά τῆς ἐλάμβανον οὐράνιον καὶ μαγευτικὴν γλυκύτητα; ὅταν τὰ χεῖλη τῆς ἔψαλλον, διατί τῶν ἀγγέλων ἡ μελωδία κατέβαιναν εἰς τὴν γῆν;

Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων εἰς τὸν Πειραιᾶ εὐρισκόμενοι ἐμβήκαμεν εἰς μονόξυλον, καὶ περιεπλόμεν τὸν ἔρημον αἰγιαλόν· εἰς τὴν γῆν, εἰς τὸν οὐρανόν, δὲν ἠκούετο καμμία φωνή... ἡ σελήνη ἐφάνη γαληναία· εἶδα τότε τὴν Κοραλίαν νὰ καλύψῃ μὲ τὴν χεῖρα τῆς τὰ πίπτοντα δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν τῆς... Τὰ δάκρυα ἐκεῖνα ἦσαν δάκρυα ἔρωτος;

ὦ μαγευτικὴ θάλασσα τῆς Ἀττικῆς! ὦ μελαγχολικὸν μονόξυλον! ὦ γλυκύτατε κτύπε τῆς μελωδικῆς κώπης, σχιζούσης μελωδικῶς τὸ κῦμα! Μένετε, μέ-

νετε εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἔρημον
κοιτῶνα τῆς Προνοίας, ὅπου κάθημαι κλαίων, ἐπιχύ-
νετε εἰς τὰ στήθη μου βάλσαμον παρηγορίας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Μ'.

Ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν αὐτόν.

Ἐκ Ναυπλίου, 18 Ἰανουαρίου 1834.

Ἐμβῆκα σήμερον εἰς τὸ Ναύπλιον· αἱ αὐταὶ παντα-
χοῦ φυσιογνωμίαι, ὁ αὐτὸς μικρὸς κύκλος τῶν ἰδεῶν,
τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων! Τοὺς ὀφθαλ-
μούς μου κατεβάρυναν τόσα ὄντα μικρά, πλήττοντα
καὶ ἀντιπληττόμενα εἰς τὴν μικράν των σφαῖραν.

Ποία μανία ὑπουργημάτων, βαθμῶν, ἐπιρροῆς καὶ
πλούτου! πόσαι ὑποσχέσεις ἀπατηλαί! πόσαι φιλίας
ἐπιπλάστου ἐνδείξεις εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν οὐ ψεύ-
δους, εἰς αὐτὴν τὴν ὑδραργυρούπολιν!

Μακρὰν ἐμοῦ οἱ μικροὶ οὔτοι χαρακτῆρες οἱ χωρὶς
χρῶμα καὶ ζωήν! ὦ δάση! ὦ λειμῶνες τῆς Ἀττικῆς!
εἰς τὰς σκιεράς σας στέγας εὗρον τὴν εὐδαιμονίαν!

ὦ δάση! ὦ λειμῶνες τῆς Ἀττικῆς! εἰς τὰς πόλεις
ἡ ψυχὴ ταπεινοῦται. Εἰς τὴν μεγάλην φύσιν καὶ αἱ
μεγάλαι ἰδέαι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΑ'.

Ὁ αὐτός.

(Τὴν αὐτὴν ἡμέραν)

Πόσον ὁ ἀνεμοστρόβιλος τοῦ μεγάλου κόσμου γόνι-
μος εἰς ἀπάτας, εἰς ἀθλιότητας καὶ εἰς κακίας! Τί
βλέπει τις; Πνεύματα ἄνευ πνεύματος, ἄνδρας ἄνευ
ἀνδρώδους τινός, ἦθη ἄνευ ἠθικότητος, γέλωτας ἄνευ
φαιδρότητος, ἔρωτας ἄνευ ἔρωτος, φιλίας ἄνευ φι-
λίας, σεβάσματα χωρὶς σέβας, φράσεις ἐζυγισμένας,
λόγους ἀσυρράπτους, κύματα θορυβώδη σκοπῶν καὶ
πόθων ἀλληλοδιαδεχόμενα... χάος ραδιοσυγχιῶν. Ἡ
ἐνοχλητικὴ αὐτὴ μονοτονία, ὁ ἐλαττωματώδης οὔτος
κύκλος τῶν ἀενάων ἀγωνιῶν δὲν δύνανται πλέον νὰ
μ' ἀπατήσωσιν. Εἶδον, ἐγεύθην, ἐπανεῖδον, ἐπανεγεύ-
θην κατὰ κόρον τὴν ματαιότητα τοῦ κοινωνικοῦ κό-
σμου. Εἰς αὐτὸ τὸ παριστῶν κωμωδίας καὶ τραγω-
δίας θέατρον ἀνέβην καὶ ἐγώ· ἀλλὰ μέχρι τίνος
κόθουρνος καὶ προσωπίς;

Μεμονωμένος ζῶ εἰς τὸ πολυτάραχον Ναύπλιον,
καὶ τρέμω νὰ ριφθῶ εἰς κόσμον, ὅστις δὲν μὲ λέγει
τι. Ἐβαρύνθην τοὺς ἀνθρώπους, καὶ εἰς ἔρημον τόπον
περικλείεσθην.

"Αξιον τῆς μεγίστης τιμωρίας τὸ φαυλόβιον τοῦτο συνάλλαγμα τῶν κιβδήλων νομισμάτων ἄξιοι τῆς μεγίστης τιμωρίας οἱ ἠθικοὶ οὔτοι παραχαράκται καὶ κιβδηλοπλάσται. "Ανδρα καὶ ὄχι ἀνδράριον ἐπιθυμῶ τὸν κοινωνικὸν ἄνθρωπον, καὶ μελαγχολία βαθυτάτη μὲ κυριεύει, ὅταν βλέπω πανταχοῦ ἐνέδρας, ψεύδη, κολακείας καὶ τύφους· μισῶ τότε τοὺς ἀθρώπους, τοὺς μὲν ὡς κακούργους, τοὺς δὲ ὡς μὴ καταδιώκοντας τὴν κακουργίαν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΓ'.

Ὁ αὐτός.

19 Ἰανουαρίου.

Δάκνω τὰ χεῖλη μου· ἐγὼ εἰς οἶκον πολιτικοῦ!...

Τὸν εἶδα· ὁ κοιτῶν του πλήρης ἀπὸ λάτρεις τῆς δυνάμεώς του, ἀμφιβάλλοντας περὶ τῶν κρυφίων ψηφισμάτων τοῦ Θεοῦ των, καθὼς καὶ περὶ τῶν τῆς θείας Προνοίας. Ἐμειδία; ὀρίζων εἰς αὐτοὺς ἠνοίγετο ἀπέραντος ἐλπίδων. Συνέστρεφε τὰς ὀφρῦς του; ἢ ἄβυσσος εἰς τοὺς πόδας τῶν ταλαιπώρων.

Οἱ λόγοι του δίγλωσσοι χρησμοί· αἱ ὑποσχέσεις του ὀλισθηραί· χαλκὸς ἔσωθεν, χρυσὸς ἔξωθεν. Πῶς

ἔχαιρε τὸ σκωληκίδιον, παίζον εἰς τοὺς δακτύλους τὴν τύχην ἄλλων σκωληκιδίων!

Μ' ἔδωκε τὴν δεξιάν, ὑπογελῶν διὰ τὸ στωικὸν καὶ ἀτημέλητόν μου· καὶ ὁ γνωρίζων ἐγὼ πᾶσαν ἴνα τῆς καρδίας τοῦ διπλωμάτου, καὶ ὁ δυνάμενος ἐγὼ νὰ τὸν κεραυνώσω μὲ ἰδεῶν καὶ λόγων δύναμιν, ἐδειλίων (τὸ πιστεύεις;) ἐνώπιόν του.

Τὰ μειδιῶντα των πρόσωπα! Ρίψε τὴν προσωπίδα των ὄφεις ἀπατηλοί· κάμηλοι μνησικάκοι.

Μὴ πιστεύοντες εἰς ἀρετὴν καὶ Θεόν, ἐνδομύχως καταγελῶντες ἑαυτῶν καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, εὐδοκιμοῦσιν ὅμως οἱ τοιοῦτοι πανταχοῦ καὶ πάντοτε· ἀπόδειξις καὶ τοῦτο τῆς τελειοποιήσεως τοῦ ὄργανισμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν!

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΔ'.

Ὁ αὐτός.

20 Ἰανουαρίου.

"Όταν παρατηρῶ τὰ στενὰ ὄρια τοῦ ἀθρώπου, ὅταν βλέπω ὅτι αἱ προσπαθήσεις του ὅλαι ἀποτείνονται πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς δυστυχοῦς του ὑπάρξεως, καὶ ὅλαι του αἱ ἰδέαι περικλείονται ἐντὸς τῶν τοίχων

τῆς περιωρισμένης εἰρκτῆς του, ὅταν θεωρῶ τὸ ἐφήμερον τοῦ βίου του, τὸ ἀβέβαιον τῶν ἐν αὐτῷ περιπτώσεων, τὸ εὐμετάβλητον τῶν πόθων του, καὶ τὸ σαθρὸν τῶν ὑγιεστέρων του ἰδεῶν, γελῶ καὶ διὰ τὸν προορισμὸν του, καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν του, καὶ διὰ τὰς γνώσεις του, καὶ διὰ τοὺς νόμους του, καὶ διὰ τὰς ἀληθείας του, καὶ διὰ τὰς ἀπάτας του, καὶ διὰ τὰς δικαιοσύνας του, καὶ διὰ τὰς ἀδικίας του.

Οἱ πλείοτεροι ὅμως ἄνθρωποι φρονοῦσι τὰ πάντα λίαν καλὰ. Ἴδε τινὰς γραμματίσκους· εἰς τὰς μισοβαρβάρους των φράσεις ἐγκαυχῶνται, καὶ περιπατοῦσιν ὡς νὰ βαστάζωσιν εἰς τοὺς ὤμους των, Ἐπλαντες νέοι, τὴν ὑδρογειον σφαιραν.

Τί θέλει ὁ ὑπαλληλίσκος οὔτος καὶ συρίζει ἐνώπιόν μου; Θέλει νὰ μὲ ἀποδείξῃ ὄλην του τὴν μεγαλειότητα;

Μὲ ὀμιλεῖ περὶ τῆς εὐδαιμονίας, τὴν ὁποῖαν ἀπολαύει, καὶ θίγει τοὺς ἰούλους του καὶ τὸν μύστακά του, καὶ ἰσάζει τὸν λαίμοδέτην τον· ταλανίζει ἐνώπιόν μου τοὺς φιλερήμους, κατ' ἐμοῦ τοξεύων τὰ βέλη.

Ταλαίπωροι! νομίζετε ὑμᾶς αὐτοὺς εὐτυχεῖς! Σεῖς εὐτυχεῖς! διὰ τοὺς ὁποίους καμμία ἡδονὴ δὲν ἔχει γλυκύτητα· σεῖς οἱ τρώγοντες πρὶν πεινάσετε, πίνοντες πρὶν διψήσετε καὶ κοιμώμενοι πρὶν νυστάξετε.

Εὐτυχία τις (ἐὰν εἰς τὴν γῆν ὑπάρχη) εἶναι εἰς τοὺς

ζῶντας μόνον τὸν ἀγροτικὸν βίον μακρὰν πολιτικῶν θορύβων· δι' αὐτοὺς ὁ χρυσοῦς ἄσταχυς κυρτοῦται ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ καρποῦ του· δι' αὐτοὺς ἡ σταφυλὴ ἐκχέει εὐωδίαν ἠλέκτρου· αὐτοὶ χαίρουσι τὴν ἀφορίζουσαν τοῦ γάλακτος ἀμβροσίαν, αὐτοὶ τοῦ λευκοῦ μέλιτος τὸν γλυκὺν κηρόν. Δι' αὐτοὺς ἡ δρόσος καὶ οἱ μαργαρίται της· δι' αὐτοὺς τὰ δάση τῶν κιτριῶν καὶ τὰ χρυσᾶ ἐσπέρια μῆλα· εἰς τὰ βλέφαρά των νήδυμος ὁ ὕπνος, καὶ μακρὰν τῆς καλύβης των πίπτουσιν οἱ κεραυνοὶ τῆς τύχης.

Χαῖρε, ἀθῶα βοσκή! Ἄμαρυλλις ἀθῶα! ἥτις φέρεις εἰς τὴν κεφαλὴν σου μήκωνας καὶ ἀστάχεις ὡς μόνην στολὴν σου· χαίρετε λευκόμαλλοι ἀμνάδες, αἵτινες μᾶς ἐνδύετε καὶ δανείζετε εἰς ἡμᾶς τοὺς χιτῶνας σας, καὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ μαστῶν κρεμαμένων ἐπιστρέφουσαι, μᾶς τρέφετε· καὶ ὁ βοῦς ὁ ἀροτρικός! καὶ ὁ ἄχολος, ὁ ἀθῶος, ὁ εἰκοσαετῆς οὔτος ἐργάτης! χαῖρε καὶ σύ, ὅταν ἀπὸ τὸν ἀχνίζοντα ζυγὸν ἀπολυτρώνης τὸν ρωμαλέον σου τράχηλον, καὶ πρὸς τὸ φρέαρ τοῦ χωρίου διευθύνεσαι μυκώμενος!